

μως, θα μειωθούν περαιτέρω τα επιτόκια, ως απαιτεί η «σύγκλιση». αποφεύγει να προβλέψει η ΕΚΤ. Πέντε μονάδες δεν είναι μικρή διαφορά...

Με τις αμφισημίες αυτές κι αποφεύγοντας να θέσει τον δάκτυλον επί τον τύπον των ήλων των μεγάλων θεσμικών υστερήσεων της Ελληνικής οικονομίας, η ΕΚΤ έδωσε τελικώς το «συγχωροχάρτι» της, στις 3 Μαΐου 2000, για να ενταχθή η Ελλάδα στην Ευρωπαϊκή Νομισματική Ένωση στις αρχές του 2001, ως υπαγορεύουν οι πολιτικές ανάγκες της Ευρωπαϊκής Ενώσεως, μετά το φιάσκο του Κοσσυφοπέδιου και του Ευρώ. Η «ηνωμένη» Ευρώπη έχει ανάγκη μιας «επιτυχίας» για να κρύψει την αποτυχία της. Σχετικώς, ενδιαφέρον αποκτά το γεγονός ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, για πρώτη φορά, ηρνήθη στην Σύνοδο των επτά πλουσιότερων χωρών (G7), που πραγματοποιήθη στις 15 Απριλίου 2000, στην Ουάσινγκτον, «οιοδήποτε σχόλιο ή κριτική για την εξωτερική ισοτιμία του Ευρώ». Οι πιέσεις όμως επί της δραχμής και οι εκροές κεφαλαίων εκ της Ελλάδος που ανήλθαν εις 2,6 δισ. Ευρώ περίπου, το πρώτο τετράμηνον του 2000, προειδοποιούν την κυβέρνησι Σημίτη ότι μέσα στην «ζώνη του Ευρώ» δεν θα είναι διόλου εύκολη η ζωή της.

45. Σε 10 χρόνια
η πραγματική σύγκλιση

Η ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΗ ΣΥΓΚΛΙΣΗ της Ελληνικής οικονομίας προς εκείνην της Ευρωπαϊκής Νομισματικής Ενώσεως χρειάζεται μία δεκαετία, αφού σήμερα το βιοτικό επίπεδο της Ελλάδος βρίσκεται μόλις στο 69% περίπου του μέσου επιπέδου των 15 χωρών της Ευρωπαϊκής Ενώσεως. Αυτά δεν τα λέγει ο κ. Χανς Ρέκερ της Μπούντεσμπανκ (βλ. σελ. 119-120) αλλά ο καθηγητής κ. Γκίκας Χαρδούβελης, εις άρθρον του στην περιοδική, ενημερωτική έκδοσι για το Ευρώ, της Εθνικής Τραπέζης (Μάρτιος 2000). Ο κ. Χαρδούβελης ανέλαβε προσφάτως διευθυντής του οικονομικού γραφείου του πρωθυπουργού κ. Σημίτη.

Με την επικεμένη, τον προσεχή Ιούλιο, επικύρωση της εντάξεως της Ελλάδος στην «ζώνη του Ευρώ», το επίκεντρο της οικονομικής πολιτικής αναμένεται να μετατοπισθεί στην πραγματική σύγκλιση της Ελληνικής οικονομίας, υποστηρίζει ο νέος οικονομικός σύμβουλος του πρωθυπουργού. Εάν οι απαιτούμενοι ρυθμοί ανάπτυξεως της Ελληνικής οικονομίας είναι εφικτοί, ώστε το βιοτικό επίπεδο των Ελλήνων να φθάσει τον μέσο ό-

ρο της Ευρωπαϊκής Ενώσεως, τότε το έτος 2010 η Ελλάδα θα είναι ουσιαστικώς ώριμος για την «ΟΝΕ» του κ. Σημίτη.

Ο πρωθυπουργικός σύμβουλος εξετάζει τρία πιθανά σενάρια αναπτύξεως της Ευρωπαϊκής Ενώσεως και της Ελλάδος, με σταθερά αμφοτέρωθεν αύξησι του πληθυσμού 0,5% ετησίως. Οι απαιτούμενοι ρυθμοί αναπτύξεως της Ελληνικής οικονομίας άνω του 6% ετησίως είναι αρκετά υψηλοί —3,5 ποσοστιαίες μονάδες, άνω του Ευρωπαϊκού μέσου όρου— για να μπιρρέσει, τα επόμενα δέκα χρόνια, να γίνει εφικτή η σύγκλισί της με την Ευρωπαϊκήν Ένωσι. Δεν είναι όμως ανέφικτη, όπως φαίνεται από τις επιδόσεις της Ελληνικής οικονομίας μεταξύ 1961 και 1978, αναφέρει ο κ. Χαρδούβελης, λησμονιών, όμως, ότι οι επιδόσεις αυτές επετεύχθησαν με αστικό ή δικτατορικό καθεστώς και όχι με σοσιαλιστικό. Με το «σοσιαλιστικό» Πασόκ στην εξουσία από το 1981, η αύξησι του πραγματικού ακαθαρίστου εθνικού προϊόντος στην Ελλάδα υπελήφθη αισθητώς του αντιστοίχου στην Ευρωπαϊκήν Ένωσι, και η χώρα κατέστη πτωχότερα —πλήν ορισμένων επιτηδείων, που επωφελήθησαν της εντάξεως καταστάντες βαθύπλουτοι.

Για να δώσει «παρηγοριά στον άρρωστο», ο νέος οικονομικός σύμβουλος του πρωθυπουργού επιστρατεύει την Ελληνική παραοικονομία, την οποία αναδιβάξει εις 35% του εθνικού προϊόντος (έναντι 15% της Ευρωπαϊκής Ενώσεως). Θεωρεί ότι έτσι το βιοτικό επίπεδο είναι υψηλότερο στην Ελλάδα (80% του Κοινοτικού μέσου όρου) και ότι, κατά συνέπειαν, οι απαιτούμενοι ρυθμοί αυξήσεως του εθνικού προϊόντος θα χρειασθούν να είναι μικρότεροι (κατά μέσον όρο 5%).

Παραβλέπει, όμως, ο σύμβουλος του πρωθυπουργού ότι ένα από τα αποτελέσματα της εντάξεως της Ελλάδος στην Ευρωπαϊκή Ένωση θα είναι η συρρίκνωση της παραοικονομίας (λόγω διώξεως της φοροδιαφυγής, με Γερμανική τεχνογνωσία) και ότι οι ρυθμοί ανάπτυξεως, κατά δύο περίπου ποσοστιαίες μονάδες ετησίως πάνω από τον μέσο όρο της Ευρωπαϊκής Ενώσεως, προϋποθέτουν τεράστιες διαρθρωτικές αλλαγές, αν όχι και επάνοδο του πληθωρισμού. Η Ευρωπαϊκή Ένωση, ως γνωστόν, στηρίζει μόνον έργα υποδομής, μικράς παραγωγικότητας και όχι επενδύσεις, που αξάνουν το Ελληνικό προϊόν ή το καθιστούν ανταγωνιστικό προς το αντίστοιχον Ευρωπαϊκόν (π.χ. οίνος, υφάσματα). Εάν η Ελληνική οικονομία δεν αποκτήσει κάποιο συγκεκριμένο συγκριτικό πλεονέκτημα, σε προϊόντα και υπηρεσίες, τότε «ΟΝΕ» για την Ελλάδα θα σημαίνει μείωση εισοδημάτων και ανεργία, υπεστήριξε προσφάτως στην Θεσσαλονίκη ο αντιπρόεδρος της Ευρωπαϊκής Τραπεζής Επενδύσεων κ. Παναγιώτης Γεννηματάς.

Το συμπέρασμα του νέου συμβούλου του πρωθυπουργού ότι η πραγματική σύγκλιση είναι ρεαλιστική το 2010, και του κ. Γεννηματά ότι την «ΟΝΕ» την παντρευόμαστε για πάντα (ibid), είναι άλλος ένας ευσεβής πόθος απ' αυτούς που μας έχει συνηθίσει η μονόπλευρη πληροφόρησι. Δεν στερείται, όμως, αξίας, η εκτίμησι αυτή, διότι δείχνει ότι μεταξύ ονομαστικής και πραγματικής συγκλίσεως, ακόμη και της παραοικονομίας περιλαμβανομένης, υπάρχει απόστασι μιας δεκαετίας από την «ηνωμένη» Ευρώπη. Κανονικώς, η Ελλάς έπρεπε να επιδιώξει την ενταξί της στην Ευρωπαϊ-

κή Νομισματική Ένωση το 2010, όπως λ.χ. η Πολωνία. Αλλά και τότε τίθεται το στοχαστικόν ερώτημα εάν συμφέρει την χώρα μας να εγκαταλείψει το νόμισμά της, όταν θα έχει επιτύχει την ουσιαστική σύγκλιση. Γιατί, εάν έχουν επιτευχθή όλα τα προβαλλόμενα «πλεονεκτήματα» της εντάξεως της Ελλάδος εις μian ευρύτερα νομισματική ένωση (χαμηλός πληθωρισμός, ανάπτυξις, σταθερή συναλλαγματική ισοτιμία), άνευ μάλιστα των γνωστών μειονεκτημάτων (ανεργία, ύφεσις, απώλεια εθνικής ανεξαρτησίας), τότε ουδείς συντρέχει λόγος εγκαταλείψεως του εθνικού νομίσματος, εν προκειμένω της δραχμής, γεγονός που αποδεικνύει ότι ο στόχος της εντάξεως είναι λογικώς αυτοαναιρούμενος.

46. Αναμνήσεις από το... μέλλον

ΕΥΡΙΣΚΟΜΕΘΑ ΣΤΟ σωτήριο έτος 2003. Ένας ολόκληρος χρόνος έχει κυλίσει αφ' ότου η Ελλάς κατήγγειλε την δραχμή κι έχει καθιερώσει στις συναλλαγές το κοινό Ευρωπαϊκό νόμισμα, το Ευρώ. Το προηγούμενο έτος έχει περάσει σχετικώς ανωδύνως για την οικονομία, αν και ορισμένα συμπτώματα καχεξίας έχουν παρατηρηθή στην αγορά. Μεγάλη δυσχέρεια υπήρξε για την καταβολή του Δώρου Χριστουγέννων στους δημοσίους υπαλλήλους και στους συνταξιούχους του ΙΚΑ, του ΤΕΒΕ, του ΝΑΤ και των άλλων προβληματικών ταμείων, καθώς η κυβέρνηση αδυνατούσε να εξεύρει τα μετρητά (τις γνωστές «προκαταβολές» της κεντρικής Τραπέζης) για να πληρώσει τον 13ον μισθόν —θεσμόν άγνωστον στην υπόλοιπον «ηνωμένη» Ευρώπη.

Καθ' όλην την διάρκεια του έτους, παρετηρήθη προϋσία στενότης χρήματος και Τραπεζικών πιστώσεων, παρά τα (φαινομενικώς) χαμηλά επιτόκια των (δεκαετών) ομολόγων του Ελληνικού δημοσίου, αν κι αυτά ήσαν 45 χιλιοστά άνω των αντιστοίχων Γερμανικών (Μπουντς), για να μπορεί ν' αντλεί το δημόσιον —με δυ-